

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

Котух І. Я.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету

ГУРТКОВА РОБОТА У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Національне відродження України, її духовне оновлення та докорінні зміни, які пов'язані з переходом до нових економічних, соціально-політичних відносин в усіх сферах життя суспільства, вимагають підготовки конкурентоспроможного молодого покоління, здатного до навчання впродовж життя, до самовдосконалення, саморозвитку, покоління, яке володіє критичним, самостійним та творчим мисленням, вміє ставити цілі та досягати їх, конструктивно спілкуватись та працювати в команді.

Перед закладами освіти стоять завдання про оновлення української національної творчості у різних її формах. Провідна значущість її полягає у впливі на мислення, думки школяра як інструмента пізнавальної діяльності, комунікативні якості як засобу духовного та ділового спілкування і творчі здібності як основного засобу самореалізації особистості. Розвиток творчого мислення учнів, їх пізнавальної діяльності, прагнення до пошуків досліджень – одна з важливих проблем оптимізації навчання і комплексного підходу до освітнього процесу, до використання різних форм позакласної роботи, зокрема гуртків [1, с. 450].

Проблема творчості досліджувалася та досліджується з позицій різних наук і наукових напрямів.

Так у «Філософському словнику» [8, с. 392] творчість розглядається як «діяльність, яка породжує щось якісно нове, якого раніше не існувало».

В «Українському педагогічному словнику» [5, с. 326] творчість характеризується як «свідома, цілеспрямована, активна діяльність людини, спрямована на пізнання та перетворення дійсності, створення нових, оригінальних предметів, витворів, які ніколи ще не існували».

Результатом творчої діяльності є розвиток творчих здібностей школярів. Саме в шкільному віці в учнів починають формуватися творчі здібності, необхідні для подальшого естетичного розвитку, формування духовної культури, вироблення єдності в розумінні красивого, доброго, правильного, та цілісного сприйняття змісту і форми світу. Для дитини більш важливим є процес творчості, аніж її результат. Розвивати творчі здібності дитини треба з урахуванням вікових психофізіологічних особливостей, що потребує глибокого знання педагогом індивідуальних рис вихованця, уважного й тактовного ставлення до неповторності його особистості.

Тому педагогам необхідно вміти створювати сприятливі умови для навчання та творчої діяльності школярів, що дало б їм змогу розкрити та проявити свої здібності. Основною формою організованої навчальної діяльності в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, поряд з інноваційними формами, як зазначає Л. Бойко, залишаються заняття в гуртках [4, с. 5]. Отже, саме гуртки посідають провідну роль у позакласній та позашкільній роботі. Тому доцільно зосередити головну увагу на висвітленні дефініції «гурток».

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття «гурток» розглядається як організація осіб, об'єднаних для спільної діяльності,

спільних занять [3]. У Законі України «Про позашкільну освіту» гурток трактується як «об'єднання учнів одного або різного віку, зацікавлених у додатковому отриманні знань» [6].

Пустовіт Г. визначає поняття «гурток» як «основну традиційну форму реалізації змісту навчально-виховної роботи з дітьми та молоддю в позашкільних навчальних закладах різного спрямування» [7, с. 10].

Н. Брижак трактує гурток як основну традиційну форму реалізації змісту позакласної роботи та позашкільної освіти і виховання учнів у нашій країні. Науковець вважає, гуртки організовуються для поглибленого вивчення цікавого для дітей теоретичного чи практичного матеріалу, розкриттю їх задатків і нахилів, талантів та обдарувань, задоволення потреб учнів у професійному самовизначенні [2, с. 33].

Як доводять науковці [2;7] діяльність гуртка ґрунтується, насамперед, на принципі добровільності та спільності інтересів дітей. Гурток передбачає спільність дітей, об'єднаних значущою для них метою, де максимально повно забезпечуються належні умови для реалізації інтелектуального, духовного і фізичного розвитку дітей, відбувається процес соціалізації через адаптацію до умов реального життя, а також здійснюється реалізація творчого потенціалу в галузі позашкільної освіти. Педагогічна цінність гурткової роботи полягає в тому, що вона, в основному, зорієнтована на системне розв'язання проблеми організації вільного часу й дозвілля молодших школярів їх різноманітні інтереси, активізуючи пізнавальну діяльність школярів [2, с. 33].

Гурткова робота в закладах загальної середньої та позашкільної освіти допомагає розв'язувати питання розвитку творчого потенціалу дітей. Для реалізації

передумов розвитку творчих здібностей вихованців використовуються ефективні форми й методи навчання. Методи гурткової роботи поділяються на: усні (розповідь і пояснення, повідомлення, бесіда, інструктаж, лекція); наочні і практичні (спостереження, ілюстрування, демонстрування, практична робота, досліди та вправи); спеціальні (переконання, навіювання, заохочення, метод імпровізації, екскурсія, змагання, привчання).

Чільне місце у методології гурткової роботи належить формам роботи з дітьми. Форма організації гурткової роботи означає зовнішній бік організації освітнього процесу.

Усі форми можна поділити на: індивідуальні (консультації та бесіди); групові (ділові навчальні ігри (сюжетно-рольові, пошукові, проблемні), ігри-модельювання, ігри-аналіз); масові (конференції, конкурси, олімпіади, екскурсії, фестивалі, тематичні вечори, вечори-зустрічі, виставки, змагання тощо).

Вагомим позитивним ефектом у гуртковій роботі є запровадження такого методичного прийому, як «створення ситуації успіху», в основі якого лежить особистісно-орієнтований підхід до організації гурткової роботи. Ситуація успіху досягається тоді, коли учні самостійно визначають свої безпосередні здобутки. З практичної точки зору для створення ситуації успіху, керівник гуртка має дати практичну можливість кожній дитині відчувати радість досягнення перемоги, усвідомити свої здібності та повірити у власні сили [2, с. 46].

Особлива роль в організації творчої діяльності вихованців відводиться керівнику гуртка, оскільки він повинен працювати з кожним учнем індивідуально, ураховуючи інтелектуальні й творчі здібності кожного учня. Добре, коли поряд з творчим учнем знаходиться

творчий педагог, який є прикладом для наслідування, адже тільки творча людина може виховати митця, винахідника. Демократичний стиль взаємин між педагогом і дитиною є важливою умовою виявлення й розвитку здібностей обдарованих вихованців.

Таким чином, аналіз опрацьованої джерельної бази дає підстави стверджувати, що гурткова робота має великий освітньо-виховний вплив на молодших школярів, активізує їх творчу діяльність та посилює віру у власні творчі можливості.

Список використаних джерел

1. Брижак Н. Ю., Шпеник І. І. Гурткова робота як одна з форм позакласної та позашкільної роботи. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції*: збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 25-26 жовтня 2018 року) / гол. ред. Т. Д. Щербан. Мукачево: МДУ, 2018. С. 450–452.

2. Брижак Н. Ю. Методика гурткової та клубної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах: навчальний посібник. Мукачево: Видавництво МДУ, 2017. 126 с.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. І гол. ред. В. Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

4. Вісник позашкілля. Методичний poradник керівника творчого учнівського об'єднання / упорядник Л. Бойко. Випуск № 7. Львів, 2011. 36 с.

5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.

6. Закон України «Про позашкільну освіту» // Освіта України. Нормативно-правові документи. Київ, 2001. С. 229–251.

7. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта: сутність, мета, перспективи. *Рідна школа*. 2003. №2. С. 14–18.

8. Філософський словник соціальних термінів / за ред. В. П. Андрущенка. Київ–Харків, 2005. 669 с.

Кравчук М. Ю.,

здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

спеціальності 013 Початкова освіта

Рівненського державного гуманітарного університету

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Сучасний етап розвитку суспільства детермінує необхідність реформування освітньої галузі, зокрема модернізацію початкової ланки. Цей перехід можливий за умови переорієнтації освітніх цінностей, утримуванні освітніх систем на фундаментальному науковому інструментарії гуманістичного характеру, що сприяє формуванню готовності до освітньої дії суб'єктного характеру, як усвідомленого і цілеспрямованого процесу. Закономірність впровадження компетентнісного підходу в освіту визначається необхідністю формування у тих, що навчаються адекватної сучасному рівню знань картини світу, цілісного світобачення і наукового світогляду, інтеграції особистості в національну і світову культуру.

Аналіз наукових джерел показав, що проблема підготовки майбутнього вчителя має високий рівень